

BIJLAGE

Tabel 1: profielen vwo

<i>Gemeenschappelijk deel</i>	(1920 slu, was 1960)	
Nederlands	480	
Engels	400	
2 ^e moderne vreemde taal *)	480	
maatschappijleer	120	
lich. opvoeding 1	160	
ckv 1 óf kcv	160	
anw	120	
<i>Natuur en techniek</i>	(1520 slu, was 1840)	
wiskunde B	520	
natuurkunde	480	
scheikunde	440	
profielwerkstuk	80	
<i>Natuur en gezondheid</i>	(1960 slu, was 1840)	
wiskunde AB (of B)	520	
biologie	440	
scheikunde	440	
natuurkunde	480	
profielwerkstuk	80	
<i>Economie en maatschappij</i>	(1520 slu, was 1840)	
wiskunde AB (of B)	520	
economie	480	
maatschappijvak (keuze)	440/520	aardrijkskunde (440), maatschappijleer (440), geschiedenis (520)
profielwerkstuk	80	
<i>Cultuur en maatschappij</i>	(1520 slu, was 1840)	
wiskunde A	480	
cultureel vak (keuze)	520/600	kunsvak (520), geschiedenis (520), filosofie (520), klassieke taal (600)
maatschappijvak (keuze)	440/520	aardrijkskunde (440), maatschappijleer (440), geschiedenis (520)
profielwerkstuk	80	
<i>Vrij deel</i>	(1360 slu (NG 920), was 1000)	
1 ^e keuze-examenvak	440/480/600	
2 ^e keuze-examenvak (niet NG)	440/480/600	
geheel vrij deel	480 (was 520)	

*) kan vervangen worden in aangewezen uitzonderingsgevallen; gymnasium: klassieke taal.

Tabel 2: profielen havo

<i>Gemeenschappelijk deel</i>	(1120 slu, was 1480)	
Nederlands	400	
Engels	360	
maatschappijleer	120	
lich. opvoeding 1	120	
ckv 1	120	
<i>Natuur en techniek</i>	(1120 slu, was 1160)	
wiskunde B	320	
natuurkunde	400	
scheikunde	320	
profielwerkstuk	80	
<i>Natuur en gezondheid</i>	(1440 slu, was 1160)	
wiskunde AB (of B)	320	
biologie	320	
scheikunde	320	
natuurkunde	400	
profielwerkstuk	80	
<i>Economie en maatschappij</i>	(1120 slu, was 1160)	
wiskunde AB (of B)	320	
economie	400	
maatschappijvak (keuze)	320	aardrijkskunde (320), maatschappijleer (320), geschiedenis (320)
profielwerkstuk	80	
<i>Cultuur en maatschappij</i>	(1120 slu, was 1160)	
cultureel vak (keuze)	320	kunsvak (320), geschiedenis (320), filosofie (320)
2 ^e moderne vreemde taal	400	
maatschappijvak (keuze)	320	aardrijkskunde (320), maatschappijleer (320), geschiedenis (320)
profielwerkstuk	80	
<i>Vrij deel</i>	(960 slu (NG 640), was 560)	
1 ^e keuze-examenvak	320/400	
2 ^e keuze-examenvak (niet NG)	320/400	
geheel vrij deel	320 (was 240)	

Toelichting vwo

Algemeen

Uitgangspunt is, dat zoveel mogelijk de commentaren van onderwijsorganisaties en inspectie op 'Ruimte laten en keuzes bieden in de tweede fase havo/vwo' zijn verwerkt. Dat blijkt uit:

- handhaven van maatschappijleer én algemene natuurwetenschappen (anw) in het gemeenschappelijk deel van alle profielen;
- een vierde profielvak in het profiel NG (natuurkunde);
- meer ruimte voor wiskunde.

Tegelijk worden de uitgangspunten van de voorstellen in 'Ruimte laten en keuzes bieden in de tweede fase havo/vwo' zoveel mogelijk gehandhaafd: 'robuuster' vakken en meer keuzemogelijkheden.

De voorstellen moeten worden gelezen in samenhang met die in 'Ruimte laten en keuzes bieden in de tweede fase havo en vwo'. In onderstaande toelichting wordt met name ingegaan op de verschillen met de voorstellen in die notitie.

Gemeenschappelijk deel

Nederlands, Engels, tweede moderne vreemde taal en lichamelijke opvoeding blijven onveranderd.

De tweede moderne vreemde taal wordt in het gymnasium vervangen door: een klassieke taal. (Argumentatie: een klassieke taal is in het gymnasium verplicht, een tweede moderne vreemde taal daarnaast betekent wel erg veel taalverplichtingen; bovendien betekent een vierde profielvak in het profiel NG - zie aldaar - dat in het gymnasium in dat profiel geen enkel keuzevak meer zou overblijven. De gymnasiumleerling kan een tweede moderne vreemde taal kiezen in het vrije deel).

De tweede moderne vreemde taal mag in het atheneum in een aantal aangewezen uitzonderingsgevallen worden vervangen door een ander vak ter keuze (behoeft dus geen aardrijkskunde te zijn). De aangewezen gevallen zijn:

- leerlingen met specifieke taalstoornissen;
- leerlingen met een moedertaal anders dan de Nederlandse;
- leerlingen die een van beide bètaprofielen volgen, die naar verwachting voor het overige met succes kunnen afronden, maar waarvoor de verplichting om een tweede moderne vreemde taal te volgen dit naar verwachting zou verhinderen.

Een en ander ter beoordeling van de school.

Verder worden – in alle profielen – de beide vakken algemene natuurwetenschappen én maatschappijleer gehandhaafd. Zij het met minder sluispunten (120 i.p.v. 200) dan in de oorspronkelijke voorstellen voorzien. Het aantal sluispunten van 120 is het huidige aantal voor maatschappijleer: dus geen verandering van de bestaande situatie. Het aantal van 120 is voor anw minder dan nu (200). De vermindering maakt het echter haalbaar om anw – naast maatschappijleer – te handhaven in alle profielen. Bovendien wordt anw zo beter in te passen in het programma (afronding in leerjaar 4).

Om de nodige ruimte te vinden voor de beide vakken maatschappijleer en anw wordt verder het aantal sluispunten voor ckv1/kcv iets verlaagd (160 i.p.v. 200). Daarvoor is

de ruimte (bij ckv 1 door het vak te richten op de kern = kunsteducatie, bij kcv doordat het vak is verbonden met klassieke talen, waarvoor het aantal slu is verhoogd).

Natuur en techniek/natuur en gezondheid

Overeenkomstig de wensen van (o.a.) AXIS, OR, inspectie en hoger onderwijs wordt in het profiel NG een vierde profielvak toegevoegd (in dit profiel daardoor één vrij keuzevak i.p.v. twee). Dit vierde vak is natuurkunde. Dat betekent een verzwaring: die wordt gecompenseerd doordat het vak wiskunde niet meer hetzelfde hoeft te zijn als de wiskunde in het profiel NT. Wiskunde in NG wordt dezelfde wiskunde als die in EM (voor veel opleidingen waarvoor NG opleidt is die minstens zo relevant). Het profiel NG wordt zo tegelijk breed op natuurwetenschappelijk gebied én haalbaar/aantrekkelijk voor een brede groep leerlingen (bevordering bètadoorstroom). Overigens mag wiskunde AB worden vervangen door wiskunde B. Het profiel NT heeft de zwaardere B- wiskunde (met iets meer slu dan eerder voorzien). De combinatie wiskunde B, natuurkunde, scheikunde is een goede voorbereiding op de hardere bètastudies, maar anderzijds voor sommige leerlingen met redelijk talent zwaar. Het profiel blijft echter aantrekkelijk/haalbaar en relevant voor een grotere groep leerlingen doordat – anders dan bij NG- er daarnaast ook twee keuzevakken zijn. Tot die keuzevakken behoort ook het vak wiskunde AB. De keuze van wiskunde AB (naast de verplichte wiskunde B) wordt mogelijk doordat de programma's van wiskunde AB en B scherper van elkaar worden onderscheiden.

Economie en maatschappij

Het aantal slu voor wiskunde is verhoogd in vergelijking met de eerdere voorstellen.

Cultuur en maatschappij

Het aantal slu voor wiskunde blijft hier 480 (dat is hoger dan de huidige situatie: 360). Daardoor ontstaat ook ruimte om het aantal slu voor het culturele 'kernvak' te verhogen van 480 naar 520. Het culturele kernvak is ter keuze een kunstvak, geschiedenis of filosofie. Dat culturele kernvak kan dus een kunstvak zijn. De school mag daarbij kiezen of wordt gekozen voor ckv2,3 óf voor een 'traditioneel' kunstvak (muziek, beeldende vormgeving; een apart vak dans of drama kan ook). Dat sluit dus aan bij de bestaande situatie.

Vrij deel

In het vrije deel blijven twee keuzevakken in de profielen NT, EM en CM. In het profiel NG komt er één keuzevak. Het geheel vrije deel wordt iets verlaagd: 480 i.p.v. 520. Dat is nodig voor het ophogen van wiskunde van 480 naar 520.

Toelichting havo

In grote lijnen geldt voor het havo m.m. hetzelfde als voor het vwo. Voor het havo zijn echter in de tweede fase twee leerjaren beschikbaar (waarvan één – korter – examenjaar) in plaats van drie. Dat maakt het noodzakelijk scherpere keuzes te maken. Daarbij staat voorop dat er twee vrij te kiezen examenvakken zijn (behalve in het profiel NG). De motivatie

die daarvan kan uitgaan voor de leerling is voor het havo van nog groter belang dan voor het vwo. Ook om de doorstroming van havo naar vwo te vergemakkelijken zijn twee keuzevakken gewenst.

Daarmee is er enerzijds geen ruimte voor een tweede (volledige) moderne vreemde taal. Maar daar staat tegenover dat de ruimte voor twee examenvakken ter keuze ook meer ruimte geeft voor een tweede (en zelfs derde) moderne vreemde taal. Bovendien echter is een tweede moderne vreemde taal in het havo opgenomen als verplicht vak in het profiel CM.

Om soortgelijke redenen is er ook geen ruimte voor een afzonderlijk vak anw. Het opnemen van anw in het gemeenschappelijk deel zou het geheel vrije deel onaanvaardbaar verkleinen. Er is in de voorstellen bewust voor gekozen om het geheel vrije deel in het havo wat te vergroten: van 240 naar 320 studielasturen. Juist in het havo doet zich immers nog steeds overladenheid voor. De nieuwe indeling en omvang van de vakken in het gemeenschappelijk deel en profieldeel zijn weliswaar bedoeld om daaraan tegemoet te komen, maar het is verstandig om ook enige 'uitloop' te reserveren. Daarbij moet er ook nog rekening mee worden gehouden dat het geheel vrije deel in eerste instantie bedoeld is om eigen accenten van de school mogelijk te maken (bij voorbeeld godsdienstonderwijs, daarvoor kan 80 studielasturen worden gerekend) en bij voorbeeld noodzakelijke activiteiten in verband met loopbaanoriëntatie, studiekeuzevoorlichting, individuele begeleiding etc. Voor dit geheel is 320 studielasturen – 10% van de totale studielast – een noodzakelijk minimum.

Dit maakt dus dat er geen ruimte is voor anw. Het aantal slu voor de vakken natuurkunde, scheikunde en biologie is echter zodanig, dat de kernelementen van anw in deze vakken kunnen worden opgenomen. Dit heeft nog het voordeel, dat daardoor de vernieuwing van de bètavakken wordt gestimuleerd.

In één profiel in het havo (CM) is wiskunde niet verplicht. Er zijn immers in het hbo veel opleidingen die aansluiten op het profiel CM waarvoor de wiskunde van de eerste drie leerjaren havo een voldoende basis is. Voor sommige opleidingen is méér wiskunde gewenst. De twee keuzevakken maken het mogelijk dat de leerling die van plan is zo'n opleiding te volgen het vak wiskunde AB kiest: daarvoor is dan meer ruimte dan in de huidige situatie met het 'splintervak' wiskunde A1. Ook de leerling met het profiel CM die wil doorstromen naar het vwo zal wiskunde AB kiezen (en de leerling met het profiel NT, NG of EM: een tweede vreemde taal). De aansluiting havo-vwo wordt daarmee verbeterd, zonder de leerling die deze intentie niet heeft, extra te belasten.